

aliquo vniuocè prædicari; & quod diffinitio vniuocè non prædicetur. Assumptum probatur: nam intentio Accidentis vniuocè conuenit rebus diuersorum generum: non tamen adesse, & abesse: quia Accidentis, sicut & ens; æquiuocum est nouem Prædicamentis: & loquitur de Accidente pro prima intentione; cui conueniunt adesse, & abesse.

4. Arg. Quarto, contra eandem particulam: quid inest alicui secundum eius esse immutabile, necessario inest: sed secunda intentio Accidentis inest, & applicatur fundamento suo, secundum eius esse immutabile, & necessarium, quale est esse cognitum, & obiectum, de quo datur scientia, quæ est de perperis, & necessarijs: ergo talis intentio necessario inest: ergo maledicatur, quod adesse, & abesse.

5. Argum. Quinto, contra particulam secundam: scilicet, præter subiecti corruptionem: nam quantitas homini, & nigredo coruo; & alia Accidentia in separabilia, necessario insunt: ergo non possunt non inesse præter subiecti corruptionem.

Confirm. Confirmatur: quia corruptio est accidens commune: & tamen non adest præter subiecti corruptionem: quia sic, adesset præter se ipsam: quod implicat: ergo, &c.

6. Argum. Sexto, contra particulam, abest; nam destruit quidditatem diffinitio: ergo inconuenienter ponitur in diffinitione: probat antecedens quia si Accidentis abest, sequitur, quod non est: quia Accidentis non est sine subiecto: sequitur etiam; quod subiectum non sit: quia subiectum est correlatiuum Accidentis: & destructo vno, destruitur aliud.

7. Arg. Septimo, si hæc diffinitio est conuenienter data, inest per se diffinitio: ergo accidens per se adest, & abest: ergo accidens per se adest: per regulam à tota copulatiua ad alteram eius partem: tunc sic: adest per se: ergo non potest abesse: patet: quia cui per se conuenit vnum oppositum ab eo omnino remouetur reliquum: & nunquam illi poterit conuenire: maxime quando est perfectas in primo modo: sed adesse, & non adesse, sunt opposita: ergo si adesse conuenit per se accidenti in primo modo; illi non conuenit abesse: & idem dicatur de ly abesse, respectu adesse.

8. Not. Notandum primo, quod subiectum est duplex: Physicum, & Metaphysicum: illud est compositum ex materia, & forma, & quodlibet mixtum ex qualitatibus elementorum: istud vero est ipsa essentia rei, prout habet esse cognitum: primum dicitur tale respectu accidentis realis; appellaturque subiectum inhesionis: secundum subicitur respectu accidentis prædicabilis subiectumque prædicationis nuncupatur.

2. Nota. Secundo notandum: corruptionem dupliciter sumi posse: Physice, & Metaphysice. Corruptio Physica est destructio rei singularis realiter existentis: Metaphysica vero est destructio essentialis: ut essentia est. Et quibus Titulus Articuli patet: intelligitur enim tantum de subiecto Metaphysico in esse cognitio: & prout est prima intentio obiecti in capax recipiendi prædicationem accidentem: & sic

militer intelligitur de corruptione Metaphysica, & de accidente prædicabili: ita ut sit sensus: an accidens prædicabile possit adesse; id est affirmari; & abesse; id est negari, de subiecto prædicationis, absque destructione essentiali ipsius subiecti. Et hæc explicatio est secundum multorum; etiam ex nostris; placitum. Cæterum, quia adesse, & abesse, aliter à Doctore explicantur.

3. Nota. Notandum tertio, Ex eodem in hac q. 3. vbi sciendum est, prope finem: quod per ly adesse, vel inesse, secunde intentionaliter sumptum, & proprie captum, intelligitur prædicatum non essentialiter, quod est genus in hac diffinitione: & per ly abest præter subiecti corruptionem: intelligitur non necessario, seu non per se inherens subiecto; sed solum contingenter: ita ut accidens sit quod prædicatur de pluribus subiectis accidentaliter contingenter. Cum qua tamen explicatione optime expositio præcedens stare potest: nam prædicatum accidentale contingens optime potest de subiecto affirmari, vel negari, præter subiecti corruptionem: sed expositio Doctoris est melior, & quasi à priori.

1. Conclus. Dicendum primo, omnes tres diffinitiones à Porphyrio traditæ sunt conuenienter assignatæ; solumque verbaliter differunt: patet; nam omnes accidentis conuenientiam contingere ostendunt.

2. Conclus. Dicendum secundo, quælibet istarum diffinitio est proprie, & Logice talis: si recte intelligatur: ita ut huic æquiualeat: Accidentis est, quod prædicatur de pluribus subiectis indiuiduis, in quale accidentale, contingenter. Hæc est Doctoris; & patet ex notab. vltimo; & ex summa textus.

Ad primū & secundū. Ad argumeta: ad primū, & secundū patet: quia per totū illud copulatum circuloquitur genus, & differentia huius prædicabilis: & circuloquitur diffinitio per copulationem, non est inconueniens.

Ad tertium. Ad tertium patet; quod æquiuocatur de ly adesse: quia hic accipitur secunde intentionaliter: & sic vniuocè reperitur, vbi reperitur secunda intentio accidentis.

Ad quartum. Ad quartū, distinguendum est de ly necessario: de qua distinctione iam supra q. 5. vniuoc. art. 2. dictū est: potest enim determinare inhesionem; id est relationem prædicati ad subiectū; quæ per copulā significatur: & vt sic, verū est; quod secunda intentio accidentis necessario inest subiecto: id est comparatur ad subiectū: non vero inest necessario; si ly necessario, determinat inhesionem; id est prædicatū: quia secunda intentio non est ens necessarium: sed contingens: Et hæc solutio Doctoris procedit secundū apparentem efficaciam argumeta: & prout intentio scientificæ consideratur: ut sic, necessario inesse fundamento videtur. Cæterum assumptū negari potest: nam modi intelligendi sunt à fundamentis separabiles: maxime quia dubium est: an fundamenta in esse cognito sint immutabilia: de quo Doctor in 1. dist. 31. quæst. 4. & dist. 8. quæst. vltima.

Ad quintū. Ad quintū dicendum secundū Boetium: quod talia omnia accidentia ad sunt, & absunt per intellectum: licet non secundum rem: vel dico: quod de potentia absoluta possunt realiter adesse, & abesse: vt diximus Art. primo.

Ad confirm. Ad confirmationem per eandem respondetur: nam

QVÆST. III.

Utrum proprium, & accidens, possint dici de aliquo eodem?

VAERITVR: vtrū proprium, & accidens, possint dici de aliquo eodem: Quod sic videtur de omnibus proprijs qualitatibus elementorum:

quia quælibet istarum consequitur formam elementi: igitur est proprium respectu elementorum: & accidentia sunt in mixtis: vt manifestum est. Nec potest dici, quod æquiuocè sunt in his, & in illis: quia hæc, & illa, sunt comparabilia secundum talem quantitatem: vt patet per Aristot. 2. Metaph. vbi dicitur: puta ignis calidissimus est: etenim alijs causa hic caloris. Similiter ista propositio, quam intendit ibi per illam litteram, non habet veritatem nisi in vniuocis.

Item, lux in corpore luminoso, & medio, est vniuocum: quia vtrique est actus lucidus: in quantum lucidum: sed in corpore luminoso est proprium: in medio accidens: igitur, &c. Primum patet: quia sequitur immediate formam corporis luminosi: vnde ad diuersitatem formæ consequitur diuersitas lucis: vt patet in corporibus supercelestibus: minor patet: quia adest, & abest, præter, &c.

Ad oppositum: Proprium, & accidens, sunt duæ intentiones oppositæ: opposita non possunt eidem inesse.

Ad quæstionem dicitur: quod quæ sunt opposita respectu eiusdem, non insunt eidem: ideo idem non est proprium, & accidens, respectu eiusdem: quia sic sunt opposita; non est tamen inconueniens respectu diuersorum: sicut idem habet rationem generis, & speciei, respectu diuersorum.

Contra: si respectu alicuius est proprium; respectu illius, non est accidens: quia tunc illi inesset per se, & non per se: nec est accidens alteri: probatur: quia si sic: ergo primo non insunt conuertibiliter; ergo non fuit proprium respectu

R 3 pectum

nam corruptio, absolute loquendo, adest subiecto præter corruptionem ipsius quoad intellectum essentialem eius: potest enim subiectum intelligi sine corruptione, & sub eius opposito, sine repugnantia conceptuum.

Vel potest dici: quod corruptionis; & similitum accidentium; duplex est subiectum: alterum denominationis, & est compositum, quod etiam subiectum terminationis appellatur: alterum est subiectum inhesionis, seu informationis, & est materia prima: quare licet corruptio non adsit subiecto denominationis, sine ipsius corruptione; adest tamen præter corruptionem subiecti informationis: materia enim generatur, & corrumpitur subiectiue, & non terminatiue: compositum vero, è contra.

Ad sextum. Ad sextum, nego antecedens: ad probationem dico: quod sumpto ly abesse, vt nos sumimus; non sequitur; quod accidens non sit: nec inconuenit; quod accidens, & subiectum, sint correlatiua per accidens, & non mutua: vnde potest cognosci subiectum sine accidente: sicut scibile sine scientia.

Ad septimum. Ad septimum, distingo de ly per se: nam vel potest determinare copulam verbalem in sensu diuiso: hoc est, non se componendo cum prædicato: quod à Doctore dicitur determinare inhesionem; id est modum inherendi prædicati ad subiectum: vel potest determinare prædicatum in sensu composito: quod secundum Doctorem est determinare inhesionem faciendo cum prædicato vnum per se. Quo posito dico: si ly per se sumitur in sensu diuiso; verum est; accidens per se adesse, & abesse: facit enim hunc sensum: Accidentis per se est adesse, & abesse: id est, adesse, & abesse, conueniunt per se accidenti in primo modo. Si autem sumatur in sensu composito; & vt ly per se determinat prædicatum: falsum est accidens per se adesse, & abesse: reddit enim hunc sensum: accidens commune est accidens per se: quod tantum conuenit proprio. Itaque concedo totum, modo exposito, vsque ad vltimam consequentiam: pro qua notandum: quod totum illud copulatum: per se adesse, & abesse: in sensu diuiso, duplicem habitudinem dicit ad accidens: primam absolutam; prout accidens, secundum se, consideratur: secundam autem prout accidens dicit inhesionem aptitudinalem ad subiectum in communi: primo modo totum copulatum coniuatim; vt dicit aptitudinem; est tota diffinitio accidentis: secundo vero modo, prout accidens dicit ordinem ad subiectum; ly adesse, & abesse; diuisim, conueniunt accidenti: quia impossibile est; quod aliquod accidens possit simul adesse, & abesse, se alicui subiecto.

Nota.

1. Conclus.

2. Conclus.

Ad primū & secundū.

Ad tertium.

Ad quartum.

Ad quintū.

Ad confirm.

pectu primi.

Ideo, dicendum: quod impossibile est istas duas intentiones; proprium, & accidens, eidem rei primæ intentionis applicari respectu eiusdem, vel diuersorum: quia quod alicui est proprium; illi non est accidens: nec alicui alii: quia conuertitur cum eo, cuius est proprium: & ita alii non inest.

Ad primum argumentum dici potest: quod nulla qualitas actiua, siue passiva, est proprium alicui elemento: ut hic dicimus proprium accidens per se consequens formam speciei: quia alteratio in illis qualitatibus præcedit generationem, & corruptionem, formæ substantialis: ut manifestum est: eo quod agens in elementum suas inducit qualitates, adhuc manente forma substantiali elementi: corrumpendi: quia illa manet in tota transmutatione: ergo illa potest manere sub opposito, siue contrario qualitatis, quæ ponitur sibi propria: sed hoc est contra rationem proprii.

Vel potest dici: quod licet semper inessent huiusmodi accidentia elementis, & necessario: non tamen consequuntur formam speciei; sed magis materiam; quia sunt principia actionis, & passionis, quæ non sunt primo speciei, sed indiuidui, per Aristotel. primo Metaphysic. & ideo respectu elementorum possunt dici accidentia inseparabilia: cum quo tamen stat: quod eadem specie sint accidentia separabilia respectu elementorum: sicut nigrum respectu corui, à quo non separatur; & respectu alterius, à quo separatur.

Ad secundum potest dici: quod si lux uniuoce fit in corpore luminoso, & medio; & sit aliqua qualitas eadem specie; non tamen eundem modum essendi habet utrobique: concretum autem significat formam, secundum quod est in subiecto: & ideo nullum concretum dictum à luce uniuoce inest huic, & illi: quia nec corpus luminosum dicitur illuminatum, sed lucens: medium uero non lucens, sed illuminatum. Nunc autem istæ intentiones, proprium, & accidens, non sunt applicabiles rebus primæ intentionis; nisi ut significantur in concreto: ideo nihil est uniuocum hic, & ibi; cui attribuantur istæ intentiones, proprium, & accidens.

Contra hoc: concretum, & abstractum idem significant: ergo si abstractum est uniuocum; & concretum.

Item, risibilitas respectu hominis non est genus; nec species; nec differentia; nec proprium: ergo accidens: nec est dicere; quod non sunt uniuersalia: quia prædicantur de pluribus: ergo istæ intentiones possunt applicari aliquibus primæ intentionis: ut significantur in abstracto: cuius oppositum dictum est.

Ad primum potest dici: quod si concretum sit æquiuocum ratione formæ significatæ: & abstractum erit: tamen si concreta dicantur ab eadem forma, per diuersam habitudinem formæ ad subiectum: non sequitur illud abstractum esse æquiuocum: sicut sanum dicitur multipliciter: scilicet, effectiuum: conseruatiuum: vel significatiuum sanitatis: ex diuersa habitudine eiusdem formæ ad diuersa subiecta: & tamen sanitas uniuocum est.

Ad illud, quod obijcitur: quia idem significant concretum, &c. Verum est; eandem formam; tamen abstractum absolute, quàm concretum; ut inhæret subiecto.

Ad secundum dicitur: quod risibilitas respectu hominis non est uniuersale: quia nec risibilitas respectu eius prædicatur de pluribus.

Sed si arguatur absolute de ipsa: est genus, vel species, &c.

Dico: quod est species respectu huius risibilitatis, & illius: quia respectu istarum prædicatur de pluribus: sic ex alia parte de albedine: cuius signum est; quod Porphyrius in omnibus modis proprii; & toto capitulo de

accidente, tantum exemplificat de concretis. (*)

Explicunt uniuersalia.

Sum-

In probatio.

Summa textus, simul & expositio.

Postquam Doctor de proprio, & Accidente, tanquã de distinctis uniuersalibus determinauit: nunc de eorũ cõpossibilitate, vel incõpossibilitate; respectu eiusdẽ fundamenti, siue diuersorũ disputat: in qua refert opinionẽ aliquorũ, quos communiter Thomistæ sequuntur, asserentium, id, quod respectu unius est propriũ, respectu alterius esse accidens cõmune: quæ quidẽ sententia probatur duobus argumentis in textu positis. Primo, nã qualitates elementorum sunt propria respectu ipsorũ: respectu uero mixtorũ sunt accidentia cõmunia: ergo idẽ respectu diuersorũ potest propriũ, & accidens, denominari. Antecedens quoad primũ patet: nã tales qualitates à proprijs formis elementorũ dimanant, quia nõ ratione materiæ insunt; cum materia non sit actiua: ergo sunt propria respectu elementorum: cum proprii causalitatem habeant.

1. Argum.

2. Argum.

Quoad secundũ, etiã constat: quia tales qualitates adsunt, & absunt mixtis: ergo sunt accidentia cõmunia respectu illorũ: & cum qualitates mixtorũ, & elementorũ, uniuoce cõueniant: quia caliditas ignis cõparata ad caliditatẽ signi est maior ex 2. Metaph. & cõparatio (maxime Physica) habet fieri in uniuoco, & specifico: sequitur, quod eadẽ specifica caliditas sit proprium respectu ignis: & accidens respectu ligni.

Secundo, lux respectu corporis lucidi, seu illuminatis, est propriũ: & respectu mediij illuminati est accidens cõmune: ut patet: ergo. Antecedens quoad primũ probatur ex diuersitate lucis in Sole, & Stellis, proueniente ex diuersitate formarũ ipsorũ corporũ caelestiu: materia enim ipsorum nõ consequitur lux: cum sit de se chaos: ut dicitur. Quoad secundum probatur: sicut & antecedens argumenti primi.

3. Argum.

Tertio, sic argumentor: cuiusquẽ accedit subiectũ alicuius proprii, accedit & ipsũ proprium. Sed Petro accedit albedo, vel albam: ergo & illi accedit disgregatiuum uisus, quod est albi propriũ: sed disgregatiuum potest applicari intentio proprii respectu albi: & intentio accidentis respectu Petri: ergo respectu diuersorũ idẽ propriũ, & accidens, denominari potest: non tamen respectu eiusdem: quia hoc est impossibile: quia inesse per se, & non inesse per se, respectu eiusdem contradicunt.

Conclus. Doctoris.

Doctor autẽ his rationibus nõ cõuictus aliter respondet ad quæsitũ dicens: impossibile est istas duas intentiones proprii, & accidentis, eidẽ, nec respectu eiusdẽ, nec respectu diuersorũ, applicari: hanc conclusionẽ probat efficaci, & insolubili ratione, quæ talis est: id, quod respectu unius est propriũ, respectu eiusdẽ nequit esse accidens cõmune: ergo nec respectu alterius subiecti: consequentia probatur: quia si respectu alicuius subiecti est accidens cõmune: ergo respectu eiusdem subiecti est accidens etiã cõmune; per se, & non per se: quod implicat. Sequella patet: est propriũ; ut supponis: & per se cõuenit alijs: ergo huic nõ

conuenit conuertibiliter, nec ut propriũ: quia soli, à cuius essentia dimanat, & cõ qua conuertitur: quod est enim alijs cõmune; non potest unũ soli, & omni, & semper, conuenire. Implicat igitur eidẽ, respectu diuersorum, quod hæc duplex intentio applicetur.

Ad primũ.

Denique ad argumẽta respondet: & ad primũ dupliciter: primo negãdo tales qualitates primas esse passiones proprias elementorũ, sed solũ accidentia cõmunia in separabilia. Rationẽ reddit secundũ cõmunem opinionẽ ponentẽ generationẽ terminũ alterationis: secundũ quã alteratio in qualitatibus præcedit, saltẽ natura, generationẽ, seu corruptionẽ, formæ substantialis: & ita non erũt propria ratione talis formæ dimanãtia: imo forma elementi poterit sub opposito qualitatis propriæ manere: v.g. ignis sub frigiditate: quod intelligo de elementis nõ puris, nec in suis sphaeris: secus de elementis puris: ignis enim in sua sphaera propter raritatẽ suã materiæ non potest frige fieri naturaliter: & hoc tantũ uult Philosophus in postprædicamentis: quando ait: ignẽ nõ posse esse frigidũ. Vide in postprædicamentis q. 4.

Secundo respondet, prædictas qualitates, etiam si necessario elementis insunt, non esse proprias eorũ passiones: quia non dimanant à propria forma: sed ratione materiæ; quæ responsio debet sanẽ intelligi: non enim loquitur de materia prima: sed de materia secunda, & indiuiduata: & hoc, secundũ aliorum opinionẽ: uel si secundum propriã loquatur; intelligitur de materiã simul cum forma; ut hoc cõpositũ constituit, ex quo accidentia cõmunia causantur: existimõ enim totũ cõpositum singulare esse causã uere effectiuã talũ accidentiu: & ita etiam insunt ratione formæ, ut forma est in materia, & in esse Physico, ac indiuiduali: quod respectu esse Metaphysici, & quidditatiui, dicitur materiale: quare hæc materia pro materiato sumitur. Itaque proprium dimanat ratione formæ, secundum esse Metaphysicum; & accidens cõmune ratione formæ, ut in materia: & in esse indiuiduali.

Ad secundum.

Ad secundum patet solutio in littera. Et secundum responderi potest cum Doct. in 2. dist. 13. negando lucem esse in medio illuminato: in hoc enim tantum est lumen, quod est species intentionalis lucis: lux autem solum est in corpore lucido, seu illuminante: & ita sunt qualitates specie distinctæ.

Ad tertiu.

Ad tertiu dico: aliud esse principaliter, & immediate, accidere subiecto; & sic accidens dicitur aliud uero mediate, & concomitanter: id ergo, quod est proprium alicuius, ut subiecti proximi, & immediati, non potest esse alterius accidens, ut subiecti proximi, & immediati: & hoc est, quod intendimus: quod uero id, quod respectu huius subiecti est proprium, mediante suo subiecto, accidat alteri: non inconuenit: tunc enim mediate, & per accidens, ac concomitanter accidit: maxime quia passio accidentis non est proprie accidens: sed aliquid accidentis: & ita nec immediate, nec mediate accidere dicitur. Et hæc de quæstionum explicatione, quas Doctor Subtilis super uniuersalia Porphyrij mouit, dicta sufficiant.

R. 4 ANG